

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ فَإِنْ انْتَهَوْا فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ (بقره/ ۱۹۴)

و با آن‌ها پیکار کنید! تا فتنه (و بت‌پرستی، و سلب آزادی از مردم،) باقی نماند؛ و دین، مخصوص خدا گردد. پس اگر (از روش نادرست خود) دست برداشتند، (مزاحم آن‌ها نشوید! زیرا) تعدی جز بر ستمکاران روا نیست.

لغات:

فِتْنَةٌ: کفر و شرک^۱

عُدْوَان: تعدی و تجاوز

پیام‌ها:

- ۱- هدف از جنگ در اسلام، برچیدن شرک و فتنه و استقرار دین و قانون خداست. «حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ»
- ۲- پاکسازی، قبل از بازسازی است. ابتدا فتنه برداشته شود تا بعد دین الهی مستقر گردد. اوّل کفر به طاغوت، بعد ایمان به خدا. «حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ»
- ۳- راه برگشت و توبه بر هیچ کس و در هیچ شرایطی بسته نیست. حتی دشمن سرسخت نیز اگر تغییر مسیر دهد، خداوند او را مورد عفو قرار می‌دهد. «فَإِنْ انْتَهَوْا فَلَا عُدْوَانَ...»
- ۴- در آیه قبل بخشش خداوند نسبت به گناه کفّار مطرح شده است: «فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ» در این آیه به مردم سفارش می‌کند که در صورت دست برداشتن دشمن از جنگ، شما هم از جنگ صرف نظر کنید. «فَلَا عُدْوَانَ»

۱- فتنه آن است که به وسیله آن چیزی امتحان شود، به خود امتحان و به لازمه امتحان که شدت و عذاب است و به ضلال و شرک که سبب عذاب‌اند، اطلاق می‌شود، در قرآن در همه این معانی به کار رفته است.